

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТОРГІВЕЛЬНИХ АГРОПІДПРИЄМСТВ ЗА УМОВ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ГОСПОДАРЮВАННЯ

За три роки повномасштабної війни можна зробити певні висновки щодо збільшення частоти надзвичайних ситуацій: військові дії, енергетична криза в державі, кліматичні зміни, які створюють нові виклики для цілих галузей бізнесу, що не минає і торгівельних агропідприємств. Конкурентоспроможність у таких умовах господарювання обумовлює здатність підприємств не лише виживати, а й розвиватися. Жодне підприємство з початку повномасштабної війни Росії з Україною не було на 100% готове до цієї надзвичайної ситуації та тих ускладнень з якими довелося зіштовхнутися у процесі ведення господарчої діяльності підприємств, а саме: зменшенням купівельної здатності клієнтів; відтоком висококваліфікованої робочої сили за кордон; ризиками, пов'язаними з втратою товару який потрапив під окупацію або був знищений; ризиком не своєчасного погашення дебіторської заборгованості клієнтами перед підприємством, що в свою чергу має вплив на розрахунок з постачальниками (касові розриви). Ці всі фактори мають суттєвий вплив на конкурентоспроможність підприємств [1].

Основними викликами для торгівельних агропідприємств за таких умов є: порушення логістичних ланцюгів; нестабільність постачання товарів за кордон; зменшення купівельної спроможності споживачів; відтік висококваліфікованої робочої сили за кордон; ризики фізичного знищення інфраструктури; ризики не своєчасного погашення дебіторської заборгованості клієнтами; проблеми з доступом до ринків реалізації продукції у кінцевого виробника.

Всі зазначені фактори мають суттєвий вплив на конкурентоспроможність підприємств та їх розвиток.

Стратегічними напрямками підвищення конкурентоспроможності торгівельного агропідприємства слід вважати:

- диверсифікацію логістичних поставок і складських запасів (рівномірний розподіл товарної продукції в залежності від наближення до лінії фронту);
- інвестування у безпечні технології виробництва та зберігання продукції;
- створення антикризових планів дій та управління ризиками.

Для забезпечення сталого розвитку та виживання підприємства у надзвичайних ситуаціях господарювання потрібно приділяти основну увагу розробленню стратегії управління конкурентоспроможністю, де невід'ємними складовими є функції планування та діагностики конкурентоспроможності підприємства. Зазначене потребує систематичного і дуже ретельного оцінювання та ідентифікації ризиків, вчасного реагування на помилки і бути завжди на крок попереду своїх конкурентів [2].

Не слід недооцінювати також цифрову трансформацію як інструмент стійкості підприємства у надзвичайних ситуаціях, зокрема: впровадження ERP/CRM-систем для оптимізації аналізу та управління; використання Big Data для прогнозування попиту та моніторингу ризиків; он-лайн-маркетинг та e-commerce для підтримки продажів у кризовий період.

Гнучкість, цифровізація та стратегічне мислення – основа конкурентоспроможності агропідприємств у нестабільних умовах. Підприємства, які здатні швидко адаптуватися, диверсифікувати ризики та інвестувати в інновації зможуть не лише зберегти позиції на ринку, а й вийти з кризи сильнішими.

Список літератури

1. Афанасьєв Є.В., Фролов Д.Ю. Управління конкурентоспроможністю торгівельних підприємств в умовах надзвичайних ситуацій господарювання. *Економіка та менеджмент сучасних організацій: проблеми теорії та практики*: матеріали III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., бер. 2024 р. Кривий Ріг: КНУ, 2024. С. 104–106.
2. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г., Романко О.П. Конкурентоспроможність підприємства: планування та діагностика: монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О.Є. Кузьміна. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2011. 180 с.